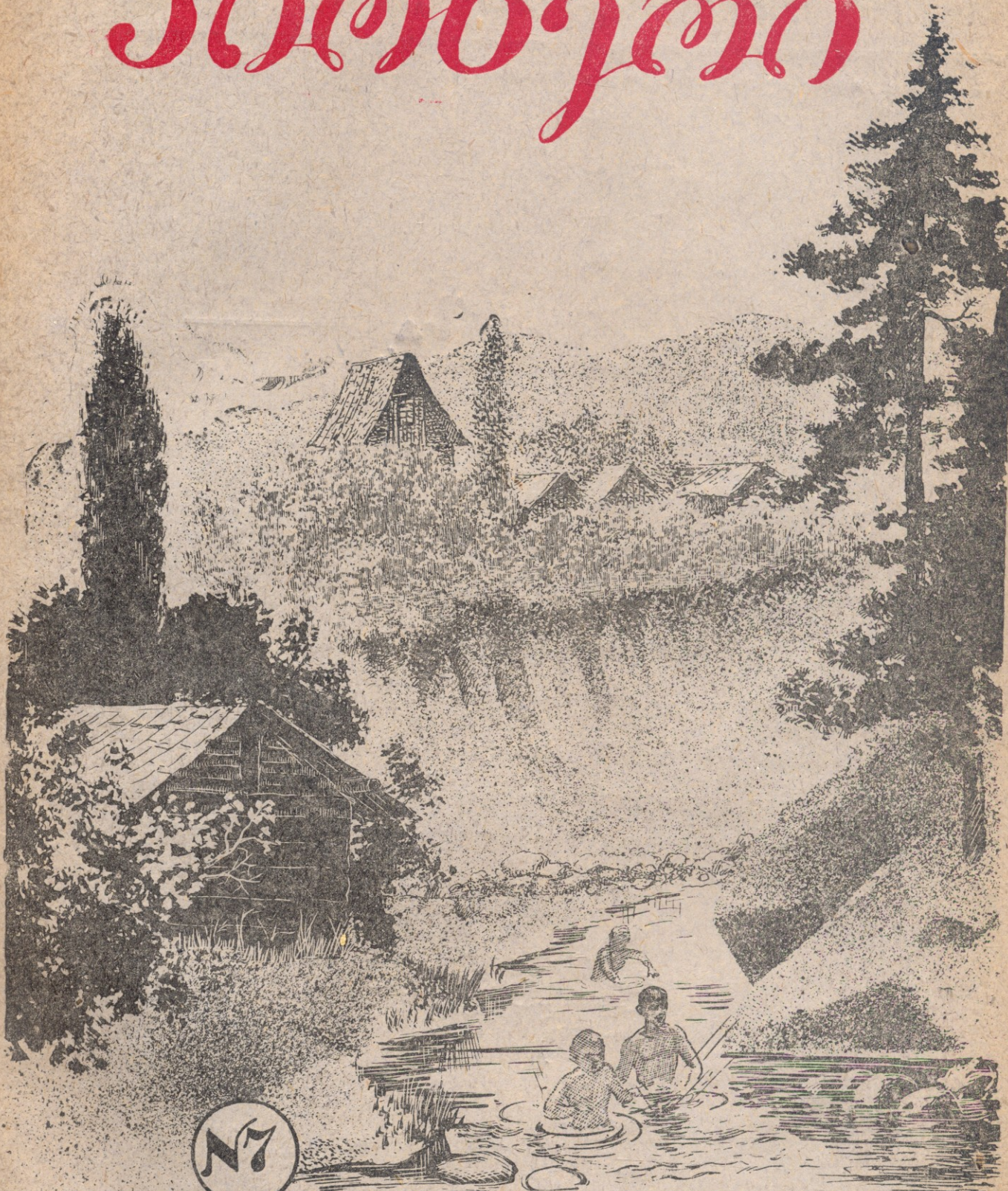

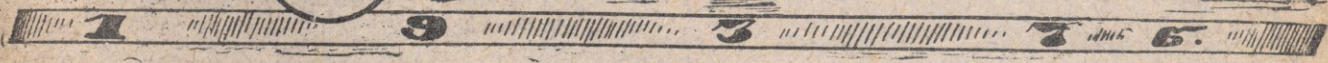
1937 / 2

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ბავშვები

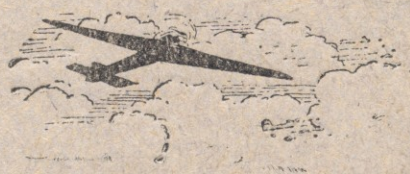
№ 7

საქ. კ. პ. (ზ) ც. კ-ის გამოცემა „კომუნისტი“. რედაქციის მისამართი: თბილისი, გრიბოედოვის ქ. № 34. ტელ.—3—02—61

შინააქსი

გიორგი კალანდაძე—საბჭოთა შვედრდებს (ლექსი)	83·	1
პ. ჩხალაშვილი—ჩვენი გადაფრენის ისტორია (ნარკვევი)		2
შალვა იოსელიანი—გულხანუმის ბარათები (მოთხრობა)		8
ნესტორ მანიძე—ეკატერინე გაბაშვილს (ლექსი)		11
ალექსანდრე სულაშვილი—ლადო კეცხოველი (წერილი)		12
შჩეპოვნიკი—ტბიზელი თვალი (ზღაპარი)		15
რ. შოროშია—სხარტული სიტყვები (გარეკანის III გვ.)		
სამხედრო თამაშობანი (გარეკანის მე-III და IV-გვ.)		

ბიოგრაფიული პორტრეტი

საბავშვო პორტრეტი

გაფრენილებს ჩრდილოეთით
ნუგეზად და ლხენად,
თქვენ მიგქონდათ გამარჯვების
სტალინური რწმენა.

თქვენ გაჰყვითეთ თოვლნარევი
პოლარული მტვერი,
და მიწის ბურთს გადუქროლეთ
ყიჟინით და მღერით.

თქვენ გახსენით გაუვალი
ნისლიანი ვზები
და ოცნება ასრულეთ
ასეული წლების.

დღეს ეთერის ტალღებს მიაქვს
მისი ქება ირგვლივ,
ვინც მომავალს გადუშალა
იმედების წიგნი.

კვლავ მოგვასმენს ახალ-ახალ
გამარჯვების ძახილს,
მის ქვეყანას მრავლადა ჰყავს
სასახელო ხალხი.

ზოგი ცეხებს დასტრიალებს,
ზოგი მინდვრად შრომობს,
შენ თუ მაღლა შევარდენობ,
იგი დაბლა ლომობს.

თქვენ თუ ცაში დაგვანახეთ
ვაჟკაცური გარჯა,
ჩვენს ქვეყანას დაბლა ამკობს
სტახანოვის მაჯა.

2021

3. ჩქალოვი

საბჭოთა კავშირის გმირი

ჩვენი გაღაურების ისტორია

ეს მოხდა მიმდინარე წლის ივნისის 20-ს. შჩელკოვის აეროდრომიდან, მოსკოვის ახლოს, საბჭოთა შევარდენი „ანტ-25“ მოსწყდა მიწას და ლურჯ, ფირფშოვან ცაში ასრიალდა. თვითმფრინავის ეკიპაჟი სამი მამაცი, სახელოვანი ადამიანისაგან შედგებოდა. ესენი იყვნენ ჩქალოვი, ბაილუკოვი და ბელიაკოვი. მათ უმაგალითო, ჯერ ფრთებშეუსხმელი მრავალსაუკუნებრივი ოცნება უნდა განხორციელებინათ: გაეყვანათ საჰაერო გზა ორ დიდ სახელმწიფოს შორის, წარმატებით დაევირგინებინათ დიდი ხნის განზრახვა — ძირდაუშვებელი გადაფრენა მარშრუტით: მოსკოვი — ჩრდილოეთის პოლუსი — ჩრდილო ამერიკა.

და ეს გმირული გადაფრენა სანაქებოდ დაგვირგინდა. ოცნება განხორციელდა. ჩქალოვმა, ბაილუკოვმა და ბელიაკოვმა პირველებმა ვაჟაკურად გადალახეს ცენტრალური არქტიკის ნისლები და ციკლონები, უნაპირო ყინულოვანი უდაბნოები, შორეული კანადის მთის ქედები და ჩვენი ბედნიერი ქვეყნის სადღეღობად კიდევ ერთი ახალი ფურცელი მიუმატეს გმირულ მოქმედებათა მატთანეს.

ქვემოთ ჩვენ ვბეჭდავთ საბჭოთა კავშირის გმირის ჩქალოვის წერილს „ჩვენი გადაფრენის ისტორია“.

ჩელოქოვი

I

ვერი, ბეერი წლის წინათ დამებადა შორეული ძირდაუშვებელი გადაფრენის მოწყობის აზრი. ამ წლების განმავლობაში არა ერთხელ ჩავმჯდარე ვარსკვლავების ვარიანტების დასამუშავებლად.

შორეული გადაფრენის განხორციელება მხოლოდ იმ პირობით შეიძლება, თუ ჩვენი ავიამრეწველობა, ჩვენი კონსტრუქტორები შეიმუშავებენ შორეული ფრენის თვითმფრინავის უნაკლო ტიპს. ასეთი თვითმფრინავი გამოდგა „ანტ-25“. უკვე მისი პირველი გაფრენები ლაპარაკობდა, რომ სწორედ ამ მანქანით შეიძლებოდა უფრო შორს ფრენა, ვიდრე საზღვარგარეთ დაფრინავდნენ აქამდის. ეს რწმენა განმმეტკიცდა საბჭოთა კავშირის გმირის მ. მ. გრომოვის ბრწყინვალე რეისის შემდეგ, რომელიც მან ფილინთან და სპირინთან ერთად განახორციელა.

ჩვენ სამნი — ბაილუკოვი, ბელიაკოვი და მე — მრავალი თვის განმავლობაში ვსწავლობდით ამ შესანიშნავ წითელფრთებიან თვითმფრინავს. ჯერ კიდევ მიღებული არ გვქონდა მთავრობისაგან გადაფრენის ნებართვა, ჩვენ კი, გულახდილად რომ

ვთქვათ, თითქმის საცხებით მზად ვიყავით გაფრენისათვის. ჩვენ იმდენად გვწამდა ეს მანქანა, რომ გადაწყვიტეთ მთავრობისათვის გვეთხოვა ჩრდილოეთ პოლუსზე გაფრენის ნებართვა.

ეს იყო 1936 წლის ივნისის დამდეგს. საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტში მორიგი სხდომა იყო. დავუცადეთ შესვენებას და მაშინ მივედი ამხ. სერგო ორჯონიკიძესთან, გავახსენეთ ჩვენი თხოვნა გაფრენის ნებართვის შესახებ. ამხ. ორჯონიკიძემ იცოდა, რა მუშაობასაც ვეწეოდით ჩვენ, მაგრამ ის მოითხოვდა რაც შეიძლება გულდასმით შეგვემოწმებინა თვითმფრინავისა და ეკიპაჟის გაფრენისათვის მზადყოფნა. როდესაც ჩვენ კვლავ მივმართეთ და ვთხოვეთ გამოერკვია ჩვენი პროექტის ბედი, სერგომ გაიცინა და გვითხრა: — ერთ ადგილზე ვერ ისვენებთ... მანქანა კარგად შეამოწმეთ? მაშ კარგი. ამხანაგ სტალინთან შევახვედრებთ. ვნახოთ, რას იტყვის იგი...

სახკომი წავიდა ამხანაგ სტალინთან მოსალაპარაკებლად. ჩვენ აღელვებულნი ვუცდიდით მის დაბრუნებას.

ოთახში შემოვიდა ამხანაგი სტალინი. მოგვესალმა, ხელი ჩამოგვართვა და მერე გვკითხა:

— რაშია საქმე? რა გნებათ, ამხანაგო ჩქალოვ?

— გთხოვთ ნება დაგვართოთ, იოსებ ბესარიონის ძე, რომ ჩრდილოეთ პოლუსზე გაფერინდით.

ამ მომენტში ჩვენ ჯგუფთან მოვიდნენ ამხანაგები — მოლოტოვი, ეროსილოვი და კაგანოვიჩი, რომლებსაც ამხანაგმა ორჯონიკიძემ უამბო ჩვენი პროექტის შესახებ.

ერთ წუთს დუმილი ჩამოვარდა. ხალხთა ბელადთან შეხვედრით ცოტა არ იყოს დაბნეულნი ველოდით მის პასუხს. მოგვცემს თუ არა ამხანაგი სტალინი პოლუსზე გაფერინის ნებართვას? მოგვანდობს თუ არა იგი ამ საპასუხისმგებლო და საპატიო ამოცანას? ვაი თუ უარი გვითხრას!

მაგრამ მალე მთლად ერთიან გაქრა ჩვენი შემოთება.

ამხანაგმა სტალინმა ღიმილით მოგვცა წინადადება, ასეთი მარშრუტი აიღეთო: მოსკოვი—კამჩატკის პეტროპავლოვსკი. ამხანაგ სტალინის წინადადება იყო არა მხოლოდ მოულოდნელი, არამედ ძალიან მიმხიდველიც: გზა მოსკოვიდან კამჩატკის პეტროპავლოვსკამდის ძალიან ბევრ სიანხლეს გვიქადა.

ათასი კილომეტრები უნდა გადაგვეფერინა იქ, სადაც ჯერ არც ერთ პილოტს არ გადაეფერინა. უნდა გავვეყვანა დიდი ტრასა, რომელიც შეაერთებდა ქვეყნის გულს—მოსკოვს მის შორეულ აღმოსავლეთის საზღვრებთან. ჩვენ დაუყოვნებლივ მივიღეთ სტალინური მარშრუტი.

აეროდრომზე ვათენებდით და ვალამებდით მუშაობაში. ვამოწმებდით მანქანის რთულ მოწყობილობას, ვიმუშავებდით გადაფერინის ტრასას, ვამზადებდით სურსათ-სანოვავის საავარიო მარაგს. აუარებელი საქმე გვქონდა გასაკეთებელი და ყოველდღე ვგრძნობდით, ჩვენს მზადებას რა გულსყურით ადევნებდა თვალს ამხანაგი სტალინი.

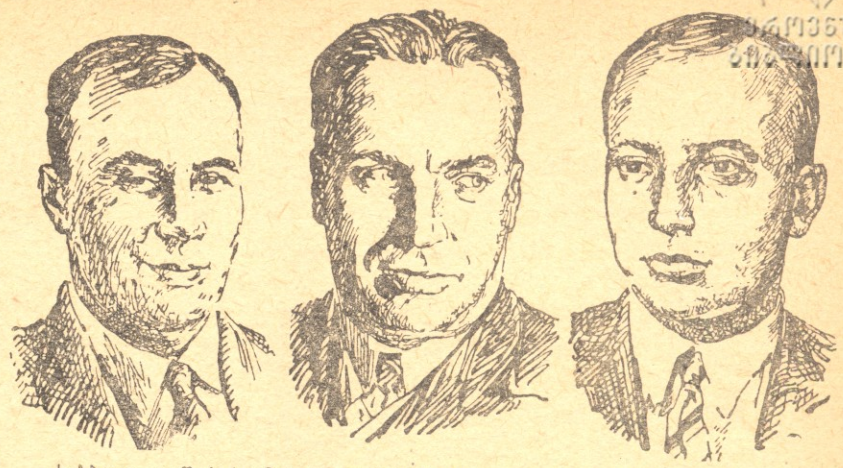
როდესაც დავასრულეთ ძირითადი მოსამზადებელი სამუშაოები და მხოლოდ გაფერინის დღის დანიშვნა-ლა იყო საჭირო, „ანტ-25“-ის ეკიპაჟი—ბაილუკოვი, ბელიაკოვი და მე—კრემლში მიგვიწვიეს. აქ მეორედ მოეწყო ჩვენი შეხვედრა ამხანაგ სტალინთან. ამხანაგ სტალინის გარდა კაბინეტში იყვნენ მოლოტოვი, ორჯონიკიძე, ეჟოვი, მეჟლაუკი და მ. კაგანოვიჩი.

ჩვენ შევედით კაბინეტში და მივესალმეთ იქ მყოფებს. ამხანაგმა სტალინმა თქვა:

— მოგვახსენეთ, ამხანაგო ჩკალოვ.

დავკიდეთ რუკა, და მე დაწვრილებით დავიწყე მოყოლა მომავალი გადაფერინის შესახებ.

რუკაზე უკვე აღნიშნული იყო გადაფერინის ტრასა.

საბჭოთა კავშირის ვიზიტები: ჩკალოვი (შუაში) ბაილუკოვი (მარცხნივ) და ბელიაკოვი

ჩვენი პროექტი მოიწონეს. როდესაც დასრულდა ბაასი, გამომშვიდობებისას ამხანაგმა სტალინმა გულზე მოგვათითა და ხურობით გვითხრა:

— აბა, სინდისის ქვეშ თქვით, რა მდგომარეობა გაქვთ მანდ, ყველაფერი რიგზეა? დაექვების ჭია ხომ არ გყავთ მანდ?

— არა, ამხანაგო სტალინ. ჩვენ დამშვიდებული ვართ, ჩვენ მზად ვართ სტარტისათვის.

მაშინ ამხანაგმა სტალინმა თბილად და მეგობრულად ჩამოგვართვა ხელი და თქვა:

— მაშ კარგი, დე, ისე იყოს, როგორც თქვენ გინდათ... გადაფერინის საგზური მოგვცეს!

II

აღხთა ბელადის დავალება შესრულდა. ჩვენ დავასრულეთ სტალინური მარშრუტით გადაფერინა და მოსკოვში ვბრუნდებოდით. ჩვენი საყვარელი „ანტ-25“ მოსკოვის ახლოს მდებარე ერთ-

ერთ აეროდრომზე დაეშვა. ამხანაგი სტალინი დაგეხვდა აეროდრომზე. ის გადაგვეხვია და სათითაოდ დაგვეკოცა, დაწვრილებით გამოგვკითხა გადაფერინის პირობები, გვაქებდა. სიტყვებს ვერ ვბოლობდით, რომ ჩვენი სიყვარული და ერთგულება გამოგვეხატა ამ დიდი აღამიანისათვის. ჩვენ მზად ვიყავით კვლავ ჰაერში აფერენილიყავით, რომ გავვემორებინა ჩვენი გადაფერინა, რომ უფრო შორს გაფერენილიყავით, რომ კიდევ ერთი ახალი რეკორდი დაგვეპყრო ჩვენი ქვეყნისათვის.

ამ გრძნობებზე ვუამბე ამხანაგ სტალინს და მთავრობის წევრებს კრემლში, სადაც მოეწყო ჩვენი მიღება. კრემლის დიდ სასახლეში შეიკრიბნენ პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელები, მფრინავები,

კონსტრუქტორები და ინჟინრები, მძიმე მრეწველობისა და წითელი არმიის მუშაკები.

—დიდი ჯილდოსათვის,—ასე მივმართე მაშინ ამხანაგ სტალინს,—ამ შეხვედრისათვის ნება მოგვეცით, ამხანაგო სტალინ, გავიმეოროთ ეს მარშრუტი...

III.

ურორტზე ვისვენებდით. აბა-ზანებს ვიღებდით, ვბანაობდით, ვიბრძოდით ტენისის კორტე-ბით, ვლაობდით ბილიარდის მომავალ პარტიებზე. ბელიაკოვი

ფრანგულ ენას სწავლობდა... სამნი ვისვენებდით — მე, ბაიდუკოვი და ბელიაკოვი. ჩვენთან იყვნენ ცოლები და შვილებიც.

დილით გაისმა ტელეფონის ზარი. მე გამომიძახეს. ტელეფონით ნათქვამმა რამდენიმე სიტყვამ არაჩვეულებრივად ამაღელვა. ამხანაგი სტალინი ჩვენ ყველას ცოლებიანად სტუმრად გვეპატიუებოდა თავისთან 16 საათისათვის.

რამდენიმე წუთს უხმოდ ვიჯექით. წვერი გავიპარსეთ, ტანისამოსი გამოვიცვალეთ, ვიჯექით ოთახში და მოუთმენლად მივსჩერებოდით საათს. როდესაც დადგა ამხანაგ სტალინთან წასვლის დრო, ჩვენ კვლავ ავღელდით. თითქოს ჯიბრზე, საქმეს აჭირვებდა გახამებული საყელო, რომლის გაკეთებასაც ამაოდ ვცდილობდით. კიდევ შემოაპიყვირეს, მაჩქარებდნენ. იძულებული გავეხდი გადამეცდო საყელო, აბრეშუმის ირიბსაყელოიანი ბლუზი ჩავიცვი და გავეშურე, რომ ამხანაგებს წამოვწეოდი.

ამხანაგი სტალინი ცხოვრობდა აგარაკზე, რომელსაც ირგვლივ ხეხილის ბაღი ერტყა. ის წინა შესავალთან შემოგვეგება. აქვე იდგა ამხანაგი ჟდანოვიც. ამხანაგმა სტალინმა გულდასმით აგვათვალიერა (მოიკრიბეს თუ არა ძალღონე კურორტზე), მერე კი ყველანი ბაღში წავგიყვანა. ბევრი საინტერესო რამ გავიგეთ იმ დღეს. ამხანაგი სტალინი მებაღეობის დიდი მცოდნე გამოდგა, მას უყვარს ხეხილი, უყვარს მათ შესახებ ლაპარაკი. ბაღში ლიმონის ბევრი ბუჩქი იყო, ევკალიპტის სუნი მოდიოდა. მე აქ ამხანაგ სტალინისაგან პირველად გავიგე ევკალიპტის შესანიშნავი თვისებების შესახებ. თურმე კოლოებს ეჯავრებათ ამ ხის სუნი. ამერიკელებს პანამის არხის გაყვანის დროს დაჭაობებულ ადგილში დაურგავთ ევკალიპტები, რომ მალარიისაგან ეხსნათ ხალხი. ამხანაგი სტალინი ძალიან მხურვალედ იცავდა იდეას ევკალიპტების დარგვისა ქვეყნის მთელ რიგ ადგილებში, სადაც ძნელია კოლოებთან ბრძოლა.

როდესაც ბაღი გვიჩვენა, ამხანაგმა სტალინმა ოთახში შეგვიყვანა. ბაასი კიდევ უფრო მეტად გვეხუთებდა. უდიდესი ყურადღებით ვისმენდით ხის ბელადის თვითივალ სიტყვას. ამხანაგი სტალინი აღმუთმებული ლაპარაკობდა იმის შესახებ თუ რა ცოტას მუშაობენ ჩვენში თვითმფრინავებს ელექტრო-მეთობის პრობლემაზე და მიგვითითებდა, რომ ამაში, მგონი, დამნაშავეა მფრინავთა შემადგენლობაც, რომელიც ნაკლებ ყურადღებას აქცევს თავის ჯანმრთელობას. პარაშუტის შესახებ ჩამოვარდა ლაპარაკი, და ამხანაგმა სტალინმა ძალიან სამართლიანი შენიშვნა მოგვცა. მან თქვა: ყველა მფრინავი ვალდებულია პარაშუტი გამოიყენოს ავარიულ მდგომარეობაში, ჩვენთვის ადამიანის სიცოცხლე უფრო ძვირფასია, ვიდრე მანქანებიო.

მზიარულად და თბილად ჩაიარა სადილმა. სტუმრები ბლომად იყვნენ ამხანაგი სტალინი ყოველ ჩვენგანს ადევნებდა თვალყურს, გვთავაზობდა, გვეუბნებოდა — ისე იყავით, თითქოს თქვენს ოჯახში ბრძანდებოდეთო.

ამ დღეს დიდი ბედნიერება გვეწია: ამხანაგმა სტალინმა გვიამბო, როგორ გაატარა წლები მეფის იატაკქვეშეთში. ჩვენ სულგანაბულნი ვუსმენდით, ის რომ გვიამბობდა ენისეიზე მომხდარ ამბავს: ამხანაგი სტალინი გადასახლებული იყო და ერთხელ, ზამთარში, ყინულჭრილში ჩავარდა. როდესაც ამოცურდა, მთელი ტანისამოსი გაეყინა. იქვე მახლობლად ქალები მოდიოდნენ, რომლებსაც მხრეულიანი ვედროები ჰქონდათ; მათ შეეშინდათ წყლიდან ამოცურებული გაყინული ადამიანისა და გაიქცნენ.

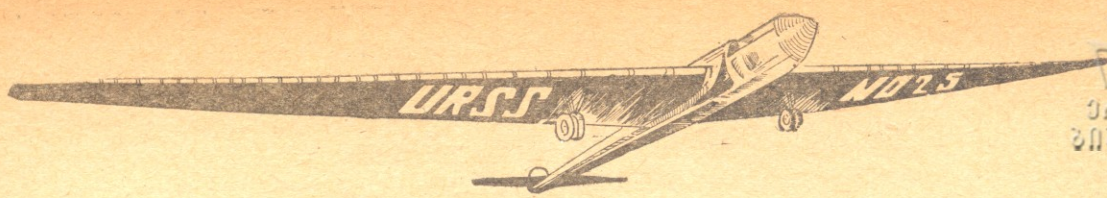
სადილის შემდეგ პატეფონი მომართეს, ვცეკვავდით, ვმღეროდით. ამხანაგი სტალინი არჩევდა ფირფიტებს, ხმას ააყოლებდა ხოლმე ჩვენს სიმღერას. როდესაც სტუმრები წავიღ-წამოვიდნენ და მე დასასვენებლად წამოვწექი, მან საბანი აიღო და გულდასმით შემფუთნა იმაში.

IV

ვენ უკვე მოსკოვში ვართ კვლავ რუკებს ვუზივართ, ვმსჯელობთ მომავალი გადაფრენის ტრასის შესახებ. ჩრდილოეთ პოლუსზე გაფრენის აზრი არ გამქრალა, ის გვაღელვებს, მაგრამ ამ ჯერად ჩვენ ვბედავთ უფრო რთული ვარიანტის შეთავაზებას: მოსკოვი — ჩრდილოეთ პოლუსი — ჩრდილოეთ ამერიკა. დავეწერეთ განცხადება. პარიზის საავიაციო გამოფენიდან დაბრუნების შემდეგ მოუთმენლად ველოდით პასუხს.

ამ დღეების განმავლობაში მე თითქმის სულ შინ ვიჯექი, კრემლიდან ზარის დარეკვას ველოდი. და-

ბოლოს, გადავწყვიტე ქალაქგარეთ გავსულიყავ სანადიროდ, როდესაც დავბრუნდი, ვაივინე, რომ სწორედ იმ დღეს დაერეკათ ჩემთვის, რამაც დამალონა.

— არა, ახლა კი აღარ გავალ სახლიდან. მაგრამ არ მირეკავენ. ჩვენ დავიწყეთ ნერვიულობა, ლელვა. ვკამათობდით ხოლმე—მოიწონებენ თუ არა ჩვენს პროექტსო? დღეები გადიოდა... ამ გულშემოღონებელ მოლოდინს ბოლო მოუღო ყოველთვის მშვიდმა, აუღელვებელმა ბელიაკოვმა:

— თქვენ როგორც ვნებავთ, ამხანაგებო, მე კი საქმეს შევუდგები.

ეს ბრძნული გადაწყვეტილება იყო. ფრენასა და თავის საყვარელ შტურმანის საქმეს რომ მიჰყო ხელი, ბელიაკოვი აღარ ლელავდა. მის მაგალითს მიჰბაძა ბაიდუკოვმაც და შეუდგა თვითმფრინავის გამოცდას. მიმდინარე საქმეები განვაახლე მეც, ახალი მანქანებით დავფრინავდი.

ერთხელ მე თვითონ გავბედე და დავრეკე კრემლში. მთხვევს რამდენიმე დღე დაიცადეთო. და ბოლოს, ჭანგის შუა რიცხვებში გაისმა დიდი ხნის ნანატრი ზარი. ჩვენ შეგვატყობინეს: გადაფრენის გეგმა დამტკიცებულიაო. ოჰ, რარიგ გავვიხარდა! დაუყოვნებლივ გავემგზავრეთ „ცაგი“-ში, სადაც მუშაობა გაჩაღდა. მიმდინარეობდა თვითმფრინავისა და მოწყობილობის შემოწმება და უცებ გვაცნობეს: დამტკიცებინათ არა ჩვენი გეგმა, არამედ ვოდოპიანოვისა, —ჩრდილოეთ პოლუსზე გაფრენა. პირველ ხანებში ერთბაშად ვერ მივხვდით სტალინის გადაწყვეტილების მთელ სიბრძნეს—ნება დაერთო ჯერ ვოდოპიანოვისათვის ჩრდილოეთ პოლუსზე გადასაფრენად, მერე კი ჩვენთვის. ეს კი ერთადერთი სწორი გადაწყვეტილება იყო, პოლუსზე დატოვებულ მეზამთრეთა ჯგუფს შეეძლო უზრუნველყო ამინდის შესახებ ჩვენთვის ცნობების მოწოდება.

მაგრამ როგორ მოვიქცეთ—გაფრენის ნებართვა არა გაქვს, მოსამზადებელი მუშაობა კი დაიწყო. შევწყვიტეთ მუშაობა თუ არა? გადავწყვიტეთ კი არ შეგვეწყვიტა, არამედ ჩუმიად გვემუშავა. ეს იყო, ჩვენ მიერ მიცემული კვალიფიკაციის მიხედვით, „კონტრაბანდა“. მარტში მზად იყო თვითმფრინავი. ამავე თვის დამდეგს გაფრინდა პოლარული ექსპედიცია რუდოლფის კუნძულზე. მეგობართაგან არავინ არ იცოდა ჩვენი „კონტრაბანდული“ მუშაობის შესახებ. ჟურნალისტებმა ვერაფერი ვერ გაიგეს მის

შესახებ. სულს რომ გვიმწარებდნენ შეკითხვებით, ჩვენ ვეუბნებოდით:

— რას ამბობთ, ამხანაგებო, ჩვენ არავითარი გაფრენისათვის არ ვემზადებით. ჩვენ მხოლოდ და მხოლოდ მანქანის მორიგ რემონტს ვაწარმოებთ.

ელვასავით მოედო მთელ მსოფლიოს ცნობა საბჭოთა დესანტის ჩრდილოეთ პოლუსზე შესანიშნავად დაშვების შესახებ. მე დიდხანს ვიკავებდი თავს, ბოლოს ველარ მოვითმინე და ამხანაგ მოლოტოვს დავურეკე. ვთხოვე ეცნობებინა, რა აზრის იყო ამხანაგი სტალინი ჩვენი წინადადების შესახებ ჩრდილოეთ ამერიკაში გაფრენაზე.

— რა მდგომარეობაში გაქვთ მატერიალური ნაწილი?—ცოტაოდენი ღუმლის შემდეგ იკითხა ამხანაგმა მოლოტოვმა.

— ყველაფერი მზადაა.

— როგორ თუ ყველაფერი მზადაა? ნებართვა ხომ არ არის.

— ჩვენ ყოველი შემთხვევისათვის...

ამხ. მოლოტოვს გაეცინა და თქვა:

— კარგი, ამხ. ჩკალოვ, ამ დღეებში ვიმსჯელებთ თქვენ საკითხზე.

მართლაც, რამდენიმე დღის შემდეგ, 25 მაისს, დამირეკეს და მაცნობეს—კრემლში ხართ მოწვეული თათბირზეო.

ამ თათბირზე ბაიდუკოვთან ერთად წავედი, ბელიაკოვი ამ დროს ფრინავდა. მაგონდება, რა გულდასმით ვემზადებოდით მე და ბაიდუკოვი ამ თათბირისათვის.

— ჩვენი მოხსენება მოკლე და დამაჯერებელი უნდა იყოს, —ვამბობდით ჩვენ. —ყოველი გამოსვლა წუთობით უნდა იყოს გამოანგარიშებული.

ჩვენ ისე მივეშურებოდით მიღებაზე, რომ გადაგვაიწყდა საშვებების აღება და მხოლოდ კრემლის ჭაშკართან გავგახსენდა მათ შესახებ. დაფიქრებულმა გავაჩერეთ მანქანა. რა ექნათ, საშვებისათვის გავბრუნდეთ? მოვიდა მორიგე, შემოგვხედა, გაიღიმა და თქვა:

— საშვები არ გინდათ. თქვენ გიცდიან, ამხანაგებო.

ჩვენ დიდ მაგიდას ვუზივართ. კარს უკან ისმის ნაბიჯის ხმა და ლაპარაკი. დარბაზში შემოდიან ამხანაგები: სტალინი, მოლოტოვი, ვოროშილოვი, კაგანოვიჩი და ეჟოვი. ჩვენ ვდგებით და ყველას მაგრად ვართმევთ ხელს. ამხანაგი სტალინი ისე გვხვდება, როგორც თავის მეგობრებს. ის იღიმება.

ყველაზე გადამწყვეტი მომენტი დადგა. ამხანაგ-
მა სტალინმა კიდევ რამდენიმე შეკითხვა მოგვცა,
ცოტახანს დაფიქრდა, მერე კი თქვა:

— მე მომხრე ვარ.

მაშასადამე, მიფერინავთ! ამრიგად, მოსკოვი —
ჩრდილოეთ პოლუსი — ამერიკა.

— დაევალოს გადაფრენის კომანდირს ამხ. ჩკა-
ლოვს ოდნავი საშიშროების შემთხვევაშივე შეწყვი-
ტოს გადაფრენა კანადაში.

ეს ფრაზა ამხანაგმა სტალინმა მეც გამიმეორა.

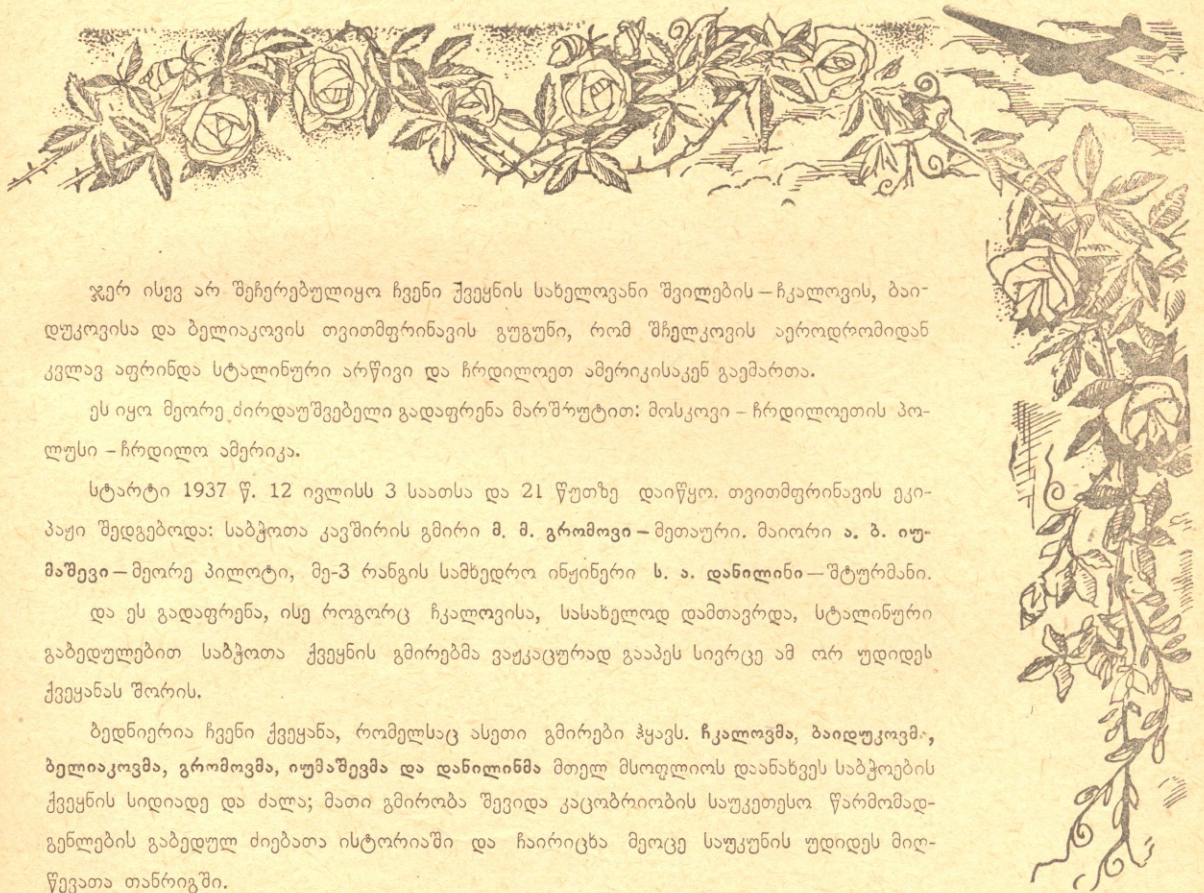
— შეწყვიტეთ გადაფრენა, როგორც კი საფრთ-
ხე იქნება მოსალოდნელი.

მე არ ვიცოდი, რა სიტყვებით გადამეხადა მად-
ლობა ამხანაგი სტალინისათვის იმ უდიდესი ნდო-

ბისათვის, რაც მან ჩვენ მიმართ გამოიჩინა. მე მიგ-
რად ჩამოვართვი ხელი ძვირფას ბელადს და ვუთხარი:

— გმადლობთ, ამხანაგო სტალინ, ნდობისათვის
ჩვენ ვავამართლებთ მას.

ამ სტრიქონებს ვამთავრებთ ჩვენი წითელფრთე-
ბიანი კეკლუცი „ანტ-25“-ის სტარტის წინ. რამდე-
ნიმე საათის შემდეგ აფერინდებით ჰაერში, გამოვე-
მშვიდობებით მშობლიურ მოსკოვს და გეზს ავიღებთ
ჩრდილოეთისაკენ. მთელ ჩვენს ცოდნას, მთელ ჩვენს
უნარს გამოვიყენებთ იმისათვის, რომ ახლაც შევა-
სრულოთ ის, რაც დაგვავალებს, ვავამართლოთ ნდო-
ბა ჩვენი ეპოქის უდიდესი ადამიანისა, ადამიანისა,
რომელმაც ულოლიადა და აღზარდა საბჭოთა კავ-
შირის კადრები — ამხანაგი სტალინისა.

ჯერ ისევ არ შეჩერებულყო ჩვენი ქვეყნის სახელოვანი შეილები — ჩკალოვის, ბაი-
დუკოვისა და ბელიაკოვის თვითმფრინავის გუგუნე, რომ შჩელკოვის აეროდრომიდან
კვლავ აფრინდა სტალინური არწივი და ჩრდილოეთ ამერიკისაკენ გაემართა.

ეს იყო მეორე ძირდაუშვებელი გადაფრენა მარშრუტით: მოსკოვი — ჩრდილოეთის პო-
ლუსი — ჩრდილო ამერიკა.

სტარტი 1937 წ. 12 ივლისს 3 საათსა და 21 წუთზე დაიწყო. თვითმფრინავის ეკი-
პაჟი შედგებოდა: საბჭოთა კავშირის გმირი მ. მ. გრომოვი — მეთაური, მაიორი ა. ბ. იუ-
მაშევი — მეორე პილოტი, მე-3 რანგის სამხედრო ინჟინერი ს. ა. დანილინი — შტურმანი.

და ეს გადაფრენა, ისე როგორც ჩკალოვისა, სასახლოდ დამთავრდა, სტალინური
გაბედულებით საბჭოთა ქვეყნის გმირებმა ვაჟკაცურად გააპეს სივრცე ამ ორ უდიდეს
ქვეყანას შორის.

ბედნიერია ჩვენი ქვეყანა, რომელსაც ასეთი გმირები ჰყავს. ჩკალოვმა, ბაიდუკოვმა,
ბელიაკოვმა, გრომოვმა, იუმაშევმა და დანილინმა მთელ მსოფლიოს დაანახვეს საბჭოების
ქვეყნის სიდიადე და ძალა; მათი გმირობა შევიდა კაცობრიობის საუკეთესო წარმომად-
გენლების გაბედულ ძიებათა ისტორიაში და ჩაირიცხა მეოცე საუკუნის უდიდეს მიღ-
წვეათა თანრიგში.

გულხანუმის კარაიები

ნ ა მ დ ვ ი ლ ი ა მ ბ ა ვ ი

1.

ჩვეულებრივზე უფრო ლამაზია ამაღამ ცა.

თავო შენისლულა; აჭარისწყალი მარტო ღმუის სარგინეთის ქიუხებთან. მთაზე ხელისგულივით ატანილ ხულოს თითქოს ცეცხლი უკიდიაო, ისე გაღადღადებულა ელნათურებით. მოშორებით კი შეგვიანებულ მთვარის შუქზე ამაღლებულან ზედააღმე და დანისპარაული.

შუალამემ დიდიხანია კართან ჩაიარა.

ღადარში ღვივის გადარჩენილი ნალვერდალი, ხან თვალს გაახელს, ხან ჩაქრება და მიიძინებს. შემოდგომის მკებნარი სიცივე შემოდის სახლში, კერისპირას მიგდებული ძალღი ამთქნარებს და თვალებში შესცქერის პატრონს, გამოუთქმელი გრძნობის გამოსახატავად კუდს აქიცინებს.

ნაპერწყალს ჩასცქერის გულხანუმ.

რამდენი ღამეა არ ჩასთვლემია გულხანუმის თვალებს. ქალს დააქნობს ამდენი დარდი და ღამისთევა. კარებს მიაშტერდება უმიზნოდ, და გონებაში იშლება ქალაქის გზა. როგორ შეუძლია მერე წასვლა? ჯერ სოფელსაც არ გასცილებია იგი. ვაჟი რომ იყოს გულხანუმ, ძალას იხმარდა, ბებუთს გაიჩრიდა სახელოში და შექერთვალას თანმგზავრობით გასწევდა, ფეხით ჩავიდოდა ხულომდე, მერე მანქანით ბათუმს გაემგზავრებოდა და ხვალ საყვარელ ძმა ფემისთან ერთად დაბინავდებოდა, სკოლაშიც შევიდოდა.

ვაჟი რომ იყოს, მოიმოქმედებდა ამას გულხანუმი. მაგრამ ეზოდან გადაუსვლელი ქალია და რა ქნას?

ბევრ რამეს ფიქრობს გულხანუმი და შექერთვალა ულოკავს თითებს.

ჯევაპირს გულს უკლავს შეილის ვაწამება. დედის გული მოუსვენარია. დედა ყოველთვის იგრძნობს პირმშოს ტკივილებს. ახლაც არ სძინავს ჯევაპირს, შვილებზე დარდობს უსიტყვო დედა.

ფემი გულხანუმზე ორიოდე წლითაა უფროსი. გულხანუმს ახლა შეუსრულდა თხუთმეტი წელი. სოფლის არასრული საშუალო სკოლა ერთად დაამთავრეს და-ძმამ. ამხანაგებივით შეეზარდნენ ერთიმეორეს, ლუკმასაც კი არ ჩაიდებენ უერთმანეთოდ პირში, ახალ ამბავსაც კი არ იტყვიან ცალცალკე. ქალი სულ იმას ფიქრობს—ფემის არაფერი ეწყინოსო, ძმა იმის ფიქრშია გულხანუმს არაფერი გაუქირდესო.

სასწავლებელი დაამთავრეს და სწავლის გაგრძელება წყუროდათ ორთავეს, მაგრამ მამა აღიმართა მათ შორის.

— ქალს სტავლა რათ უნდა, ეფენდი? — ეზუნებოდა მაჰმუდ მეზობლებს და მეზობლებშიც ზოგიერთები კვერს უკრავდნენ მის მოსაზრებას.

წყურვილი შეუთოკეს ქალს.

ფემი გაემგზავრა ბათუმს სასწავლებლად.

სამი თევა ოჯახში არ ყოფილა ფემი. „მაღე ჩამოვალა“ — იწერება. გულხანუმი გულგაჩენილივით მოელის ძმას, თითქო შევლა მოჰქონდეს მისთვის.

მთვარე მოფრინეთს გადასცდენია, სადაც არის მამალი იყვლებს გამთენიისას.

მაჰმუდს საშინელი სიზმრები აქვს ამაღამ.

2.

ზამთარ-ზაფხულ ერთნაირია ბათუმი. ხელისგულივით კრიალა მიმხიდველი ქუჩები მწვანე ჩარჩოებით მიემგზავრებიან. ხანჯლიანი პალმების გვერდით ზამთარ-ზაფხულ ყვავიან ძვირფასი სუბტროპიკული მცენარეები.

შემოდგომაც ზაფხულის მსგავსია ბათუმში.

ორსართულიანი სასკოლო შენობის წინ მოსწავლეების ყრიაშული ისმის და ლახტის მოთამაშე ბიჭების ხარხარია.

შესავალთან ახალგაზრდა ალანძულა და მორცხვად მისჩერებია მოთამაშეებს, გიშერნარევი თმა წარბებამდე ჩამოჰყრია, მოუსვენარი თვალებით ზე-

რაც ირგვლივ მყოფთ. დიდი ხანიც არაა, რაც სკოლაში მიიღეს იგი, მოწყენილია ნიადაგ. ორი საზრუნავი აქვს ამ ბავშვს; სწავლა და ყველასათვის გაურკვეველი ფარული დარდი.

ვიღაცამ მზრუნველი ხელი დაადო ჭაბუკს მხარზე, შეკრთა იგი, მის წინ ტანმოსული სათვალეებიანი კაცი იდგა, თმაზე ხელი გადაუსვა და ალერსიანი ხმით ჰკითხა:

— რატომ ამხანაგებში არ ერევი, ფემი?

ფემიმ პასუხი ვერ მონახა და ქამრის ბოლოს დაუწყო გრეხა. დირექტორმა კითხვა ერთხელ კიდევ გაუმეორა, მერე ხელი გაუყარა და კაბინეტისაკენ წავიდნენ.

ჩამოსხდნენ. დირექტორის კაბინეტში კედელზე სტალინის ვეებერთელა სურათი ეკიდა და მამობრივი მზრუნველობით შესცქეროდა ფემის. ჭაბუკმა რაღაც ახალი ძალა იგრძნო, თითქო მეორე ბიჭი გაჩნდა ახლა მასში, განმეორებით შეანათა თვალები ამ ჩაუქრობელი ადამიანის სახეს და რატომღაც მოაგონდა, რომ სოფლიდან წამოსვლის დამესაც ასე უცქეროდა იგი კედლიდან, თითქო არიგებდა და ეუბნებოდა ბეჯითად იყავიო. ახლა ერთსა და იმავე დროს უცქეროდა იგი გულხანუმს იქ, ას ორმოცი კილომეტრით მოშორებულს ფემისაგან, და ბათუმში მყოფ ფემის.

ფემი ფიქზე წამოიჭრა და დირექტორს მიუახლოვდა, ყველაფერი უნდოდა ეთქვა და აი ამ დროს კაბინეტში შემოვიდა ტანმოკრილი შავგვრემანი ქალი, შემოვიდა და შეკრთა, როცა ფემი დაინახა, ხომ არაფერი დაუშავებიაო— გაიფიქრა რატომღაც.

ფემიმ თქმა ვერ გაბედა, გულში რაღაც ღრღინდა და როცა თვალებზე უცაბედი ძალა მოაწვა, ხელები აიფარა და კარებს მიაშურა.

— რა მოუვიდა ამ ბავშვს?

კითხვაზე პასუხი არავის გაუცია.

3.

ბევრს ცდილობდნენ ამხანაგები, ვერაფერი მოახერხეს, არ იქნა, გამხელა ვერ გაბედა ფემიმ, ღუმილი იყო ყოველთვის მისი პასუხი.

რადგანაც ვაჟებმა ვერაფერი გააწყვეს, ახლა ქალებმა სცადეს საიდუმლოს ამოცნობა.

სასწავლებლიდან ახალდამბრუნებული იყო და მაგიდასთან იჯდა. თითქო დღეს შემოსულაო ამ ოთახში პირველად, ისე აშტერდებოდა ყოველივეს. ოთახში რამდენიმე საწოლი იდგა, ერთი მოზრდილი მაგიდა და რამდენიმე სკამი. მაღალი ფან-

ჯრები ძვირფასი ქსოვილებით იყო შებურვილი, ფანჯრებზე ყვავილები და ხმამალამოლაპარაკე იდგა. ვიღაც ლექსს კითხულობდა რადიოში, ფემიმ ამკარად გაიგონა ეს სიტყვები.

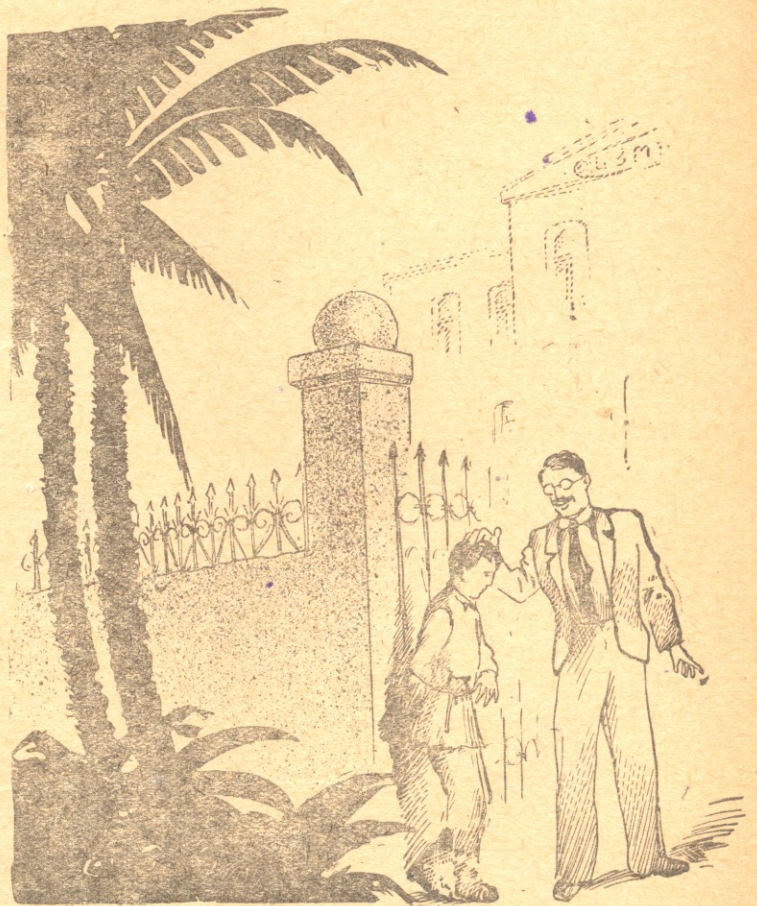
„ვით ფადიმე გოგიტიძეს
ცაში უნავარდია“.

„გოგონა ცაში დანავარდობს“— გაუელვა ფემის; გულხანუმი მოაგონდა და გული ჩასწყდა მოამაგე ძმას.

ოთახში ქალები შემოვიდნენ. წინ ტანმაღალი, ფერმკრთალი, ნაწნავებიანი გოგონა მოუძლოდოდა, მწვანე მაუდის პალტო ეცვა. ქალს მარგარიტას ეძახოდნენ. მარგარიტამ ძვირფასი წიგნი გაუწოდა და ღიმილით წარმოთქვა: — „ერთად ვიმეცადინოთ, ფემი“ ფემიმ მარტო გაურკვეველობა იგრძნო, რატომღაც ამ ქალს შეადარა და, რომელსაც უთვალავი კილომეტრი აშორებდა.

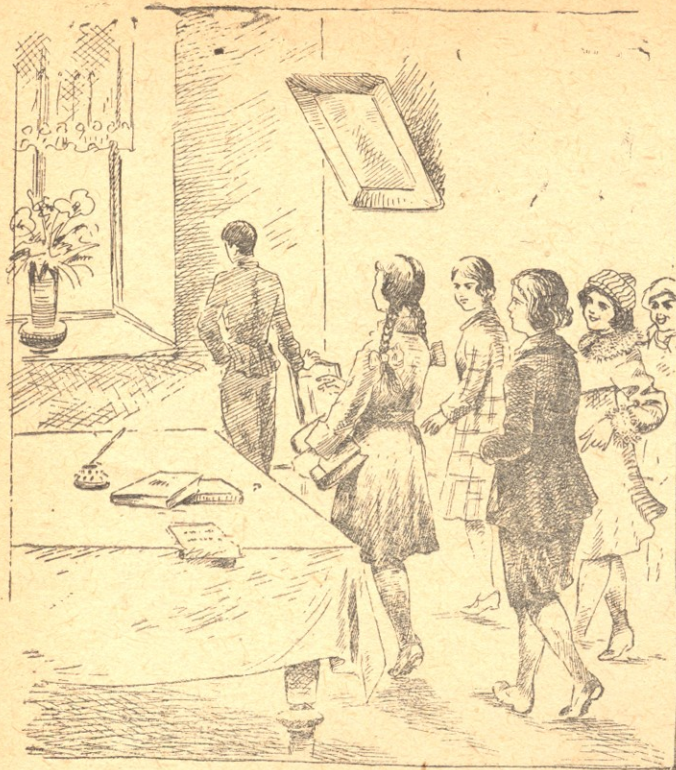
— რად მოგიწყენია, ფემი? გვიტხარი, იქნებ ჩვენც შეგვიძლია მოხმარება. რად არ იტყვი, გენაცვალე... სთქვი...— ზედიზედ აკრიდნენ კითხვებს და ღიმილს მემუნენ, ტატინა, ლუთბიე და გულიკო.

ფემი კი ფანჯარასთან იდგა, ღუმდა და სანამ არ გაცვალნენ, არ მოზრუნებულა, მერე ღუმილი თვითონვე დაარღვია და საკუთარ თავს შესძახა:— არაფერსაც არ ვიტყვი! როცა გავაკეთებ და

— რატომ ამხანაგებში არ ერევი, ფემი?

სასწაულს მოეახდენ, მაშინ გაიგებთ, რაზე ფიქრობდა და რაზე დარდობდა ფიმი გაბაიძე!

ერთი გადაწყვეტილება მიიღო, რომ ყველაფერი გაემხილა ამ წუთშივე კეთილი დირექტორისათვის.

4.

გოდერძის უღელტეხილი თოვლიანია, დაღუმებული ბეშუმის მიდამოებიც.

თოვლში მიგრიალობს ავტომანქანა და აქარისწყლის ღმუილს ალვიძებს მისი შეძახილი: გზა მომეციოთ.

ფემი უახლოვდება ეზო-კარს.

მისალმებები ენაცვლება ერთიმეორეს:

— სელამ ალეიქუმ, ეფენდი 1).

— სალოლ, ყარდაშ 2)!

გამოუთქმელი სიხარული დატრიალდა ოჯახში. გულხანუმი ტირიდა და იცინოდა, ჯევაპირი გულში იკრავდა დაბრუნებულ შვილს, მაჰმუდ იდგა განზე, ყალიონი გაეტენა და ცეცხლას მოკიდებდა ვერ მოეხერხებინა, — რალაც დანაშაულს გრძნობდა, რამდენჯერმე იმეორებდა ერთდამივე კითხვას: „დიდხანს დარჩები, ჰოვ?“

ეზოკარში არაფერი შეცვლილიყო, ან რა შეცვლიდა ოთხ თვეში. აივანთან თავის ადგილას იდგა შექერვაშლის და სოსაულა ვაშლის ხეები, თავრავული და სუროიანი შექერსხალი, ახლა მხოლოდ

ჩიკვები და შაშვები შესეოდნენ სუროს. ხან-გამოშვებით აივანიდან დაიქუხებდა მაჰმუდის სტამბოლური თოფი და რამდენიმე მლაკლდე ბოლა ონავრებს.

შულამემდე ეხვეწებოდა მამას ფემი, რომ გულხანუმი ქალაქს გაეშვა სასწავლებლად. მაშა უარზე იდგა. ჯერ მოიმიზეზა ბინა არ აქვსო, და როცა ფემიმ საერთო საცხოვრებელზე მიუთითა, მაჰმუდმა სასტიკი უარით გაილაშქრა: იქ გოგო რავა გეიშობა, ციცები და ბიკები ერთად წობიენო, დელიკანლები 1 ე-თად რავა გეიჩერებიანო! ამაოდ არწმუნებდა ფემი ამ მოსაზრების უსუსურობაში უტეხ მამას.

მაგრამ მაჰმუდ ვილაცას დაერწმუნებინა, რომ ქალს ეყოფაო ეს სწავლა, და, რაც მთავარი იყო, გულხანუმი აკნიდანვე ჰყავდა დანიშნული მემედ ხიმშიოლის ვაჟს უქნარა რიფათს და სასიძო წინააღმდეგი იყო ქალის სასწავლებელში გაგზავნისა.

მა.მუდს კი ან რა ექნა, მეტიც არ იცოდა.

მეზობელი კოლმეურნეები ებაასნენ კარგახანს და ცოტა შეფიქრიანდა მაჰმუდ.

იმ ღამეს ფემიმ, გულხანუმმა და მეზობელმა ზოობერგმა რალაც საიდუმლოდ მოითათბირეს. ფემი დილით ისევ გაემგზავრა,

ასე თქვა ბათუმს მივდივარო.

5.

ზამთრის ღამეა განახევრებული.

საქორწინო ნაბდები წამოუსხამთ ალანძულ ხეებს.

ძალღებიც არ ყეფენ, მამღებიც კი არ ყვიან.

მაჰმუდის სახლის უკანა კარი გაიღო და თოვლს დაჩანდა ორი ადამიანის ქურდული კვალი. კაბიანს ძალღი მისდევს თან. ჰიშკართან ნაბდიანი და გაოფლილი ცხენებია.

ცხენოსნებმა ძალღი ვერ მოიშორეს, იგი ხან წინ უსწრებდა, ხან ჩამორჩებოდა, რამდენჯერმე შეჰყეფა კიდეც.

— ეს ოხერი კვალს გაგვიმხელს, — ჩაილაპარაკა უფრო შინაორმა და ცხენიდან ჩამოინაცვლა.

ძალღი მიეხუტა მოამაგეს, ხელები გაულოკა და მერე ბებუთგარკობილი მიესვენა თოვლს.

ცხენოსნები მიიმალნენ. მეზობლებმა გაიგონეს, ატყდა აურზაური, უიმედოდ იძახოდნენ გულხანუმი მოიტაცესო.

სიძეს იჭვები ღრღნიდა, მაჰმუდს ბოღმა, დედას სიბრაალული. რამდენიმე დღის მერე ჯევაპირმა გულხანუმის საწიგენში რალაც ბარათები იპოვა და მეზობელ ნეჯიბს წააკითხა.

გულხანუმს ბათუმიდან სწერდა ფემი: „თუ მამა ვერ დავითანხმეთ, როცა არდადაგებზე ჩამოვალ,

1) გამაჯობა, ნასწავლ კაცო!

2) იტოცხლე, ძმაო.

ზორბეგს მოველაპარაკები და ისე წაგიყვან ღამით, თითქო ვინმემ მოგიტაცა. ჩვენი დირექტორი კეთილი კაცია, კარგადაც მოეწყობი აქ“.

ყველაფერი ნათელი გახდა. ბარათებმა გასცა გულხანუმი. მაჰმუდის გულში ტკივილები დაიძრა და მშობელს გულიანად მოუნდა ტირილი.

6.

არც ისე დიდი ხანი გასულა ამ უცნაური მოტაცების შემდეგ, მშობლებმა კი ნამდვილი ამბავი მაინც არ იცოდნენ და ისე თვლიდნენ, თითქო ვილამ მოიტაცა ქალი და ეს ბარათები მხოლოდ ჭორი იყო სიყვარულის ნიადაგზე მოგონილი.

მაგრამ გულხანუმის წერილი მიიღო მამამ. გულხანუმი იწერებოდა, რომ იგი კარგადაა, სანიმუშო სკოლაში სწავლობს, საერთო საცხოვრებელში ცხოვრობს. იგი სთხოვდა მამას ჩამოსულიყო ბათუმს, მოენახლებინა შვილები.

წერილმა თითქოს შეარყია მაჰმუდ. იგი ქანდაკებასავეთ იღვა და მზის მეორედ ამოსვლამდე კრინტიც არ დაუძრავს.

მოემზადა გასამგზავრებლად, თავი მოუყარა ოჯახურ წვრილმანს, ხილს და შეჭამანდს—შვილებს გაეხარდებოდა, თან უთვალავი წერილი წაუღო გულხანუმს ამხანაგებისაგან.

დიდხანს ეხვეოდნენ მამა-შვილი ერთიმეორეს და დანაშაული ანიავებდა მშობლის გულს.

უკვირდა მაჰმუდს, რომ ოთახში მარტო ქალები იყვნენ და ვაჟები არა ჩანდნენ. სადღაც წასულანო, —ფიქრობდა იგი,— როგორ შეიძლება მარტო გოგოები ცხოვრობდნენ აქო...

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

გულხანუმი მიუხვდა მამას და ღიმილით შეესიტყვა:

— ბაბა, აქანა მარტო ქალები ვცხოვრობთ.

მისი სიტყვა გოგონების კისკისმა დაფარა, ისინი ეხვეოდნენ მამა-შვილს. მაჰმუდის თვალზე ციმციმებდა უცაბედი სინარულის ნაყოფი.

სალამოს დირექტორმა ჩაიხე მიიწვია მაჰმუდ, გულხანუმი და ფემი.

მესამე დღეს გაზეთშიაც დახატეს მამა და შვილები და გაზეთის ამონაწერი უბით წაუღო მაჰმუდმა ჯევაჰირს.

მესამე წელია ამ ამბის შემდეგ. გულხანუმი სასწავლებელთან ერთად საფრენოსნო სკოლასაც ამთავრებს, ერთ თვეში მფრინავი იქნება. მას ასე დაუტრიაბახებია:

— ქალი არ ვიყო, თუ ხინოსა და სარგინეთის მწვერვალებზე რკინის შევარდენი არ გადავანავარდეთო.

ეკავებიჩნე გაბაშვილს

აჭარელ ბავშვებთან შეხვედრის გამო

გვიჭიკჭიკე, გვიალერსე
ბედნიერი დროის შვილებს,
ვერც ქალარა დაგაკენესებს
და ვერც წლები შეგაშინებს.
ჩვენიო არის სავსე მუდამ
დედობრივი შენი გული,
შენც გვასწავლე, როგორც უნდა
ალერსი და სიყვარული.
შენც იბრძოდი სხვებთან, ერთად,
ცეცხლს რომ ძველი დაერუჯა,
მაგდანასთვის არ წაერთვათ
მარჩენალი მისი „ლურჯა“.
მამ იცოცხლე, გვიალერსე
სტალინური დროის შვილებს,
ვერც ქალარა დაგაკენესებს
და ვერც წლები შეგაშინებს!

ნესტორ მანიძე

აქესანრა სეკე

მრავალი შესანიშნავი მებრძოლი შეეწირა ხალხის რევოლუციური ბრძოლის წმინდა საქმეს, განსაკუთრებით მეფის თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ ბრძოლის წლებში და სამოქალაქო ომის პერიოდში.

მეფის თვითმპყრობელობა დაუნდობლად ავიწროვებდა, დევნიდა და ანადგურებდა ხალხის ინტერესებისათვის მებრძოლ რევოლუციონერებს. ვინ მოსთვლის, ხალხის რამდენი საუკეთესო შვილი მოუკლავს, ჩამოუხრჩვია, ციხეში ჩაუღებია მეფის ხელისუფლებას.

ამ გმირულ ბრძოლებში დაღუპულ გმირთა ხსოვნას, მათ გმირულ ბრძოლებს არ ივიწყებს მშრომელი ხალხი, მათ არ ივიწყებს პარტია. „ბოლშევიკური პარტია პატივისცემით იხსენიებს თავის ერთგულ შვილებს და მათი ცხოვრებისა და რევოლუციური ბრძოლის მაგალითზე ზრდის ბოლშევიკთა ახალ თაობას“ — ასე წერდა ამ დღეებში ჩვენი საყვარელი ხელმძღვანელი ა. მ. ზ. ბერია თავის შესანიშნავ წერილში „ლადო ჩეხოველი“.

ახალი თაობისათვის აღზრდის ასეთი წყაროა შესანიშნავი რევოლუციონერის ლადო ჩეხოველის ცხოვრება და ბრძოლა. ვინ იყო ლ. ჩეხოველი? რისთვის იხსენიებდა და იხსენიებს მის სახელს დიდი პატივისცემით მშრომელი ხალხი? ლ. ჩეხოველმა თავისი დაუდგრომელი ცხოვრება მშრომელი ხალხის საქმეს შესწირა. აღვზნებული რევოლუციონერი, იშვიათი კონსპირატორი, ფარული მუშაობის დიდი ოსტატი ლ. ჩეხოველი იყო ჩვენი უსაყვარლესი ბელადის დიდი სტალინის პირადი მეგობარი და უახლოესი თანამებრძოლი.

სულ მცირე ხნის განმავლობაში მოუხდა ლ. ჩეხოველს მოღვაწეობა, იგი 25 წლისა იყო, როცა მეფის ჯალათებმა სიცოცხლეს გამოასალმეს. მიუხედავად მოღვაწეობის ხანმოკლე დროისა, ლ. ჩეხოველმა დატოვა ნათელი ხსოვნა, როგორც სპეტაკმა რევოლუციონერმა, რომელსაც ხალხის ინტერესისა და რევოლუციის გარდა არ ჰქონდა სხვა ინტერესი.

საინტერესოა ლ. ჩეხოველის რევოლუციური მოღვაწეობის არა მარტო ის დრო, როცა იგი პროფესიული რევოლუციონერი იყო, არამედ მისი ბავშვობის და მოწაფეობის წლებიც. ლადო ყოფილა დინჯი და მტკიცე ხასიათის ბავშვი. ხასიათის სიმტკიცე და აღებულის საქმის ერთგულება ლადოს ბავშვობიდან სიკვდილამდე შერჩა.

ლ. ჩეხოველი დაიბადა ს. ტყევაში (გორის მახლობლად) 1876 წ. 2 იანვარს. მამამისი მღვდელი იყო. დედა ადრე მოუკვდა, გაჭირვებით იზრდებოდა. პირველად სწავლა გორის სასულიერო სასწავლებელში დაიწყო, სადაც კარგად სწავლობდა. განსაკუთრებით უყვარდა ქართველი კლასიკოსები. სემინარია იმ დროს წარმოადგენდა მოწაფეთა დამამცირებელ სასწავლებელს, სადაც გაბატონებული იყო ყოველგვარი უმსგავსეობა. სასწავლებელში დამცირებასა და აბუჩად აგდებას ვერ იტანდა ლ. ჩეხოველის ბუნება და წინააღმდეგობას უწევდა. განსაკუთრებით ძალზე სძულდა საღვთო რჯული. რელიგია მიაჩნდა მატყუარობად, არ სწამდა ღმერთი, არ უყვარდა ეკლესიაში სიარული წირვა-ლოცვაზე, რაც სავალდებულო იყო სემინარიელისათვის, ამის გამო ამხანაგები უღმერთოს უძახდნენ.

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ლადო ასე იქცეოდა არა მარტო სკოლაში, არამედ ოჯახშიაც. ეჩხუბებოდა მღვდელ მამას, გმობდა მის მოქმედებას საეკლესიო ხარჯებისათვის გლეხების გაყვლეფის გამო, ეწეოდა გლეხებში რელიგიის წინააღმდეგ ბრძოლას, უმტკიცებდა მათ, რომ ღმერთი ხუცების გამოგონილია ხალხის მოსატყუებლად. მამამისი ბევრს ცდილობდა მოერჯულებინა თავისი შვილი, მაგრამ ამაოდ.

არდადეგებს ლადო სოფელში ატარებდა, სადაც უკვირდებოდა გლეხების ცხოვრებას და მეფის მოხელეების ძალადობას, რაც მასში იწვევდა მეფის წყობილებისადმი სიძულვილს.

გორის სასულიერო სასწავლებელში ლ. კეცხოველი პირველად გაეცნო ამხანაგ სტალინს. „ამხანაგი სტალინი ლადო კეცხოველზე უმცროსი იყო. იგი სასწავლებლის საშუალო მოსამზადებელ კლასში შევიდა 1888—89 სასწავლო წელს, როდესაც ლადო უკვე მესამე კლასში იყო“ (ლ. ბერია).

გორის სასულიერო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ ლ. კეცხოველი მოეწყო ტფილისის სასულიერო სემინარიაში, სადაც შევიდა სემინარიელთა ფარულ წრეში. ორი წლის შემდეგ ლადო ისე გაიზარდა, რომ მოაწყო სემინარიელთა გაფიცვა იმ უმსგავსობათა წინააღმდეგ, რაც გამეფებული იყო სემინარიაში. მოსწავლეებმა წერილობითი მოთხოვნები წაუყენეს სემინარიის მმართველობას, მმართველობამ სცადა გაფიცვის ჩაქრობა, მაგრამ ვერაფრით ვერ მოახერხა. ამიტომ შემდეგ სულ დაითხოვეს მოწაფეები და სემინარიიდან გარიცხეს 87 მოწაფე, მათ შორის, რასაკვირველია, გაფიცვის ხელმძღვანელი ლ. კეცხოველიც, რომელსაც ტფილისში ცხოვრებაც აეკრძალა.

სემინარიაში ამ გაფიცვის მოწყობა ლადოს პირველი რევოლუციური ნათლობა იყო. სასწავლებლიდან გარიცხვას ლადო არ დაულონებია, ერთი წელი იცხოვრა საკუთარ სოფელში, სადაც ბევრ წიგნს კითხულობდა, შემდეგ კი გაემგზავრა რუსეთში და შევიდა კიევის სემინარიაში. კიევში ამ დროს უკვე მუშაობდნენ სოციალ-დემოკრატიული ჯგუფები. ლადო შევიდა ერთერთ ასეთ ჯგუფში და აქვე დააპატიმრეს პირველად (1896). სამი თვის პატიმრობის შემდეგ გადმოასახლეს ისევ სამშობლოში, პოლიციის ზედამხედველობის ქვეშ, მაგრამ ერთი წლის შემდეგ ლადო დაემალა პოლიციას და ფარულად იწყო ცხოვრება ტფილისში, სადაც რევოლუციურ მუშაობას მოჰკიდა ხელი.

ამ დროს უკვე მუშათა რევოლუციურ მოძრაობას ახალგაზრდა სტალინი ხელმძღვანელობდა. ლადო ისევ დაუახლოვდა სტალინს და ს. წულიკიძესთან ერთად გააჩაღა რევოლუციური მუშაობა. დაიწყო არალეგალურად წიგნების გამოცემა, პროკლამაციების გავრცელება, მუშებში აგიტაციის გაწევა. 1899 წ. ქალაქგარეთ მოწყობილ მანისობაზე

ლადო კეცხოველი

სიტყვით გამოვიდა, ერთი წლის შემდეგ კი ხელმძღვანელობდა ტფილისის ცხენის ტრამვაის მუშათა გაფიცვას.

„ლადო კეცხოველი უახლოესი მეგობარი იყო ამხანაგი სტალინისა. კეცხოველის ბინაზე ხშირად ამხანაგები სტალინი და ლადო გვიან ნაშუაღამევამდე რჩებოდნენ და საუბრობდნენ მუშათა მოძრაობაზე, ლენინზე, პლენხანოვზე...—წერს ამხ. ლ. ბერია.

1900 წ. ლადო ამხანაგი სტალინისა და პარტიული ჯგუფის დავალებით წავიდა ქ. ბაქოში, რომ იქ გაეჩაღებინა მუშაობა და მოეწყო არალეგალური სტამბა. ბაქოში ლადო ცხოვრობდა არალეგალურად, სხვისი გვართა და პასპორტით. სტალინის დახმარებითა და ხელმძღვანელობით ბაქოში ლადომ შეძლო მუშაობის გაჩაღება და 1901 წ. მოაწყო პირველი არალეგალური (ფარული) სტამბა.

ამ სტამბამ უდიდესი როლი ითამაშა მთელ რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ მოძრაობაში. ამ სტამბაში დაიბეჭდა პირველი არალეგალური ლენინურ-ისკრული მიმართულების გაზეთი „ბრძოლა“ და უამ-

რავი პროკლამაცია, რომლებიც მთელ ამიერკავ-
კასიაში ვრცელდებოდა. ამ სტამბის შესახებ იცოდა
ამხ. ლენინმა. ლადომ ბაქოში ყოფნის დროს განა-
მტყიცა კავშირი ლენინთან, მიწერ-მოწერა ჰქონდა
მასთან და ლენინის დავალებით სტამბამ იწყო
ლენინური „ისკრის“ გამრავლება. ლადომ მოაგვა-
რა აგრეთვე არალეგალური ლიტერატურის გადა-
ტან-გადმოტანის საქმე. ვინ მოსთვლის, რამდენი
უძილო ღამე გაუტარებია ლადოს სტამბაში ფარუ-
ლად წიგნებისა და გაზეთების ბეჭდვის დროს, რამ-
დენი საფრთხე დასტეხია თავზე, მაგრამ მოხერხე-
ბულად აუტყდენია. ათასი ჯაშუში დასდევდა და უთ-
ვალთვალდებდა ლადოს, რომ მისი ბინა და სტამბა
აღმოეჩინათ.

და აი ერთ დღეს, 1902 წ. სტამბის ჩავარდნის
საფრთხე დადგა. საჭირო შეიქნა სტამბის სხვა ად-
გილას გადატანა. ლადოს დაევალა გადაეტანა სტამ-
ბა რუსეთის რომელიმე ქალაქში. ამ მიზნით ლადომ
მოიარა რუსეთის მთელი რიგი ქალაქები, მაგრამ
ვერსად ვერ მოახერხა სტამბის გადატანა და ისევ
ბაქოში დამალა სხვა ადგილას, თუმცა ჟანდარმებმა
ბოლოს ლ. კეცხოველის კვალს მიაგნეს, დააპატიმ-
რეს (1902 წ. 2 სექტ.) და მოათავეს ბაქოს საპყრო-
ბილეში, საიდანაც შემდეგ გადმოიყვანეს ტფილის-
ში მეტეხის ციხეში. რომ ბევრი ხალხი არ ჩავარ-
დნილიყო, ლადომ თავისთავზე აიღო მთელი ბრალ-
დება და პოლიციას განუცხადა თავისი ვინაობა.
პოლიცია დიდი ხანი დაეძებდა მას და, რასაკვირ-
ველია, ლადოს მაგრად მოჰკიდეს ხელი. ციხეში ლადო
იჩენდა სიმტკიცეს, გამბედაობას, ის იქაც ებრძო-
და უსამართლობას, რის გამო მას ხშირად სჯიდ-
ნენ, ბნელ საკანში ათავსებდნენ, ართმევდნენ ქვეშ-
საგებს, ართმევდნენ წიგნებს, რომლების კითხვაც
ლადოს ძალზე უყვარდა და თავის ნაცნობებს მუ-
დამ სთხოვდა რაც შეიძლებოდა ბევრი წიგნი გა-
მოეგზავნათ.

ერთერთ წერილში, რომელსაც ლადო სწერდა
თავის ძმას სანდროს, ის იხვეწებოდა შეეგზავნათ
მისთვის შექსპირის დრამები და ნ. ბარათაშვილის
ლექსები. ციხეში ლადოს ხშირად არ აძლევდნენ
სეირნობის ნებართვას, მაგრამ ლადო პროტესტს
აცხადებდა და თავისი საკანის ფანჯრიდან იძახო-

და: „გაუმარჯოს პოლიტიკურ თავისუფლებას!
ძირს თვითმპყრობელობა! გაუმარჯოს სოციალიზმს!
ეს იყო მთელი მოწოდება, რაც არც ისე უბრალო
საქმე იყო, მაგრამ იმდენად უშიშარი და რევო-
ლუციური აგზნების ადამიანი იყო, რომ ის ვერ
ფარავდა იმას, რასაც ფიქრობდა, და უშიშრად
ყვიროდა, რომ ეს მოწოდება სხვებსაც გაეგონათ.

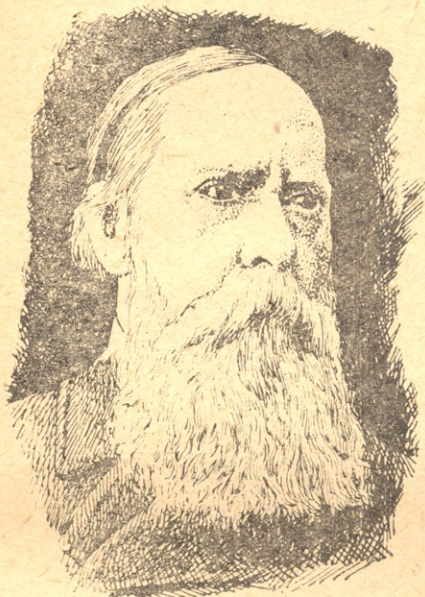
ლადოს არ შეეძლო ძალადობისა და უსამარ-
თლობის მოთმენა, ის თვითონ სწერდა ამის შე-
სახებ თავის ძმას სანდროს: „მხოლოდ თავის გან-
წირვით შეიძლება მოვიპოვოთ ჩვენს პირობებში
ადამიანური დამოკიდებულება იმათგან, ვისაც ხელ-
ში უჭირავს ჩვენი ბედის ნასკვი.—მოითმინეო...
მოითმინება კარგია, ადამიანის ღირსებაა, მაგრამ იქ,
სადაც კითხვა შეეხება ადამიანურ ღირსებას, უფლე-
ბას და გრძნობას, მოთმენა ან სილაჩრეა, ან შე-
უგნებლობა“. ადამიანური ღირსების შელახვას ლადო
ციხეშიაც ვერ ითმენდა, და აი პოლიციამაც ანგა-
რიშის გასწორება გადაწყვიტა ლადოსთან საძაგელი
საშუალებით.

1903 წ. 17 აგვისტოს დილით გუშაგმა დერგა-
ლემა, მოსყიდულმა ჯალათმა, ლადოს ტყვია ეს-
როლა ფანჯარაში და იქვე მოჰკლა. ლადოს სიკვ-
დილმა დიდი მღელვარება გამოიწვია მუშათა კლას-
ში. ჟანდარმებმა ლადო ფარულად დაკრძალეს ლა-
მით. ლადოს მოკვლის გამო ალაპარაკდა მთელი
რევოლუციური საზოგადოებრივობა. ტფილისის და
ბაქოს კომიტეტებმა გამოუშვეს პროკლამაციები, სა-
დაც სასტიკად ამჟღავნებდნენ პოლიციის საზიზღ-
როებას. ტფილისის კომიტეტის მოწოდებაში ლადოს
შესახებ ეწერა: „მუხლს ვიყრით შენი ნეშტის წინა-
შე, ხალხის თავისუფლებისათვის უშიშარო მებრ-
ძოლო“.

ლ. კეცხოველი იყო მგზნებარე რევოლუციონერი,
ხალხის თავისუფლებისათვის მებრძოლი, იგი ისე
ახალგაზრდა და ისე ადრე მოჰკლეს მეფის ჯალა-
თებმა, რომ ის ვერ მოესწრო 1905 წ. რევოლუ-
ციურ აქარიშხლებას, რომლის ცეცხლს იგიც ანთებ-
და თავისი მებრძოლი სულით და რომელსაც მოუ-
თმენლად მოელოდა. აი ამიტომ ვიხსენიებთ ლადო
კეცხოველს ასეთი დიდი პატივისცემით, ამიტომ
ვიხანავთ მის ხსოვნას.

საქმე

მ რ ე დ რ ი ნ ი

ნ. სალტიკოვ — შჩედრინი, რომელიც შჩედრინის სახელითაა უფრო ცნობილი, რუსული მდიდარი ლიტერატურის ერთერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელია.

შჩედრინი დაიბადა 1826 წელს. ჯერ კიდევ 15 წლისამ გამოაქვეყნა თავისი პირველი ნაწარმოები. 1848 წელს მთავრობამ თავის საცხოვრებელ ადგილიდან ვიატკაში გადაასახლა 7 წლით. მიზეზი? მთავრობის აზრით, ის მავნე შეხედულებები, მავნე იდეები რყო, რომლების გავრცელებასაც შჩედრინი ცდილობდა.

შჩედრინმა თავის შემოქმედებაში შესანიშნავად დასატა რუსი მეზატონის საზიზლარი ბუნება, ყმებისადმი არაადამიანური მოპყრობა, სახელმწიფო მოხელეების მექრთამეობა, ქონების ფლანგვა, მთავრობის წარმომადგენლების სისასტიკე და სხვ. მისი ზღაპრები დაუნდობელ ლახვრად ესობოდა ცარიზმს, მეფის მთავრობას, და სწორედ ამიტომ იყო, რომ იგი ყოველმხრივ ხელს უშლიდა მათ გავრცელებას.

ვლადიმერ ილიას ძე ლენინს ძალიან უყვარდა შჩედრინი, მისი ნაწარმოებები.

ჩვენი პარტიის დიდ ბელადს — სტალინსაც ხომ არაერთხელ მოუყვანია ადგილები შჩედრინის ნაწარმოებიდან თავის შესანიშნავ მოხსენებებში!

ქვემოთ ჩვენ ვაჩვენებთ შჩედრინის ზღაპარს „**ფხიზელი თვალნი**“ ამ ზღაპარში მწერალი საშინლად დასცინის მეფის სასამართლოს, მის პროკურორს, სენატს (უმაღლეს სასამართლო ორგანოს მეფის დროს).

რედამცია

შჩედრინი

ფხიზელი თვალნი

რომელიღაც ქვეყანაში, რომელიღაც სახელმწიფოში ცხოვრობდა პროკურორი და ჰქონდა მას ორი თვალი: ერთი მძინარა, მეორე — ფხიზელი. მძინარა თვალით ის სრულიად ვერაფერს ვერ ხედავდა, ფხიზელი თვალით კი უბრალო რამეებს ამჩნევდა.

ამ სახელმწიფოში ძველთაგანვე ასე იყო შემოღებული: როგორც კი რომელიმე ობივატელს შეეძინებოდა ბიჭი, რომელსაც ორი თვალი ჰქონდა — მძინარა და ფხიზელი, მოხარკე მოსახლეობის აღწერის ფურცლებში მაშინვე ჩაწერდნენ: „ობივატელ კურალეს პროკაზნიკოვს, ბოლოტოში მცხოვრებს, შეეძინა ვაჟი, სახელად პროკურორი“ და მერე უცდიდნენ ბიჭუკელას დაფაქვაცებას.

აქაც ასე მოხდა. ბიჭუკელა ჯერ მიწას არ ასცილებოდა, რომ მას მოახსენეს:

— მობრძანდით!

— სიამოვნებით. მაგრამ მალე განთავისუფლდება სენატორის¹ ვაკანსია?

— ოხ, დაგვდეთ პატივი! როგორც კი გათავისუფლდება, მაშინვე.

— ჰო. ასე.

წელში გასწორდა ბიჭუკელა, სარკეში ჩაიხედა. ხედავს: ვინ თაღლითი იცქირება სარკიდან?

— ეს კი თითონაა. კარგი. მას ერთი ცუდი სიტ-

¹ სენატორი — უმაღლესი სასამართლოს ორგანოს, სენატის, წევრი.

ყვაც კი არ უთქვამს და მაშინვე საქმეს შეუდგა. მძინარა თვალით ვერაფერს ხედავს, ფხიზელით კი უბრალო რამეებს. „მე, — ამბობს, — აქ ერთი წუთით ვარ, სენატში მივდივარ, იქ კი ორივე თვალს დაეხუჭავ, თუ ღერითმა ინება, იმ დროისათვის დავერუდდები კიდევ“.

დაინახეს მექრთამეებმა, ცილისმწამებლებმა, ავაზაკებმა, მტაცებლებმა და ქურდებმა, რომ ბიჭუკელა მათ ფხიზელი თვალით უმზერდა, და მაშინვე შეშინდნენ. იფიქრეს, იფიქრეს ამ საქმეს რა მოუხერხობთო, და გადაწყვიტეს ფხიზელ მხარეს ყველანი გასცლოდნენ, თავი შეეფარებინათ პროკურორის მძინარა თვალის ქვეშ, — და ფხიზელი მხარე ისეთი სუფთა გახდა, თითქოს არც ბოროტმოქმედი, არც ქურდები, არც სულწაწყმენდილები არასოდეს არ ყოფილიყვნენ, არამედ იყვნენ და არიან მხოლოდ ჩვეულებრივი ცრუბენტელები, მაწანწალები, გამცემლები, მოლაღატეები და თვალთმაქცი ღვთისმოსავნი, რომლებთანაც პროკურორს, რომ თქვას კაცმა, არც არაფერი ესაქმება. ბიჭუკელა კი ხედავს, რომ მისი მხოლოდ ფხიზელი თვალის გამოხედვის გამო ასეთი სუფთა ჰორიზონტები გაიშალა, და უხარია. — ნუაუ, — ფიქრობს ის, — მთავრობა ჩემს გულმოდგინეობას მხედველობაში არ მიიღებსო?

და გაბღინძულმა დაიწყო მან სიარული სასამართლო ადმინისტრაციის მინდორში. დადის და უსტვენს: მიფრთხილდით! ერთ კოვზ წყალში ჩაგახრჩობთ!

აი ხედავს: დგას კაცი და რაც ძალი და ღონე აქვს ყვირის:

„გამძარცვეს! მიშველეთ, ყარაული!“ რასაკვირველია, გაძარცულთან მივიდა.

— რა ამბავში ხარ, შე ასეთო და ისეთო, მთელ ქუჩას რომ იკლებ! მე შენ გაჩვენებ!

— გეთაყვა, პროკურორ კურალესიჩ, ქურდებია!

— სად არიან ქურდები? რომელი ქურდები? სტყუი: არავითარი ქურდები არც არიან და არც ყოფილან. ისინი კი ფხიზელი მხრიდან მისი ცხვირის ნესტოს ქვეშ მიიმაღლნენ, თქვენ განგებ გინდათ, უსაქმურებო, შეაწუხოთ უფროსები ისეთი რამეებით, რაც ყურადღების ღირსი არაა... დააპატიმრეთ!

განავრძობს სვლას, ესმის: „პროკურორ კურალესიჩ, შეგვეკამეს მექრთამეებმა! მექრთამეებმა! მენაგარეებმა! ქორიკანებმა! მრუშებმა! მინაგარეებმა!“

— სად არიან მექრთამეები? მენაგარეები? ვერავითარ მექრთამეებს ვერ ვხედავ! თქვე ასეთ-ისეთებო! თქვენ განგებ ყვირით ასე, რომ ავტორიტეტი შებღალოთ... დააპატიმრეთ!

კვლავ განავრძობს სვლას, ესმის: „სახაზინო და საზოგადოებრივ ქონებას ცალცალკე იპარავენ. თქვენ რას უყურებთ, პროკურორ კურალესიჩ! აი ისინი, მტაცებლები, აი!“

— სად არიან მტაცებლები? ვინ იპარავს სახაზინო ქონებას?

— აი მტაცებლები! აი ისინი! აი მან რა სახელი წამოქიმა მოპარული ფულით! აი იმან კი, უჰ, რამდენი ათასი დეცეტინა მიწა მოჰპარა ხაზინას!

— სტყუი, შე ასეთ-ისეთო! ესენი მტაცებლები კი არ არიან, არამედ კერძო მესაკუთრეები! ისინი თავის ქონებას მშვილად ფლობენ, ყველა საბუთიც აქვთ. თქვე უსაქმურებო, თქვენ განგებ ყვირით ასე, რომ კერძო საკუთრების პრინციპი შებღალოთ! დააპატიმრეთ.

შემდეგ — კიდევ უარესი. „ცოლი ქმარს სიცოცხლეს უმწარებს დილიდან საღამომდის“.

— „ქმარი ცოლს საცაა კუბოში ჩააწვენს“, — „არაფერს თვალყურს არ ადევნებთ, პროკურორ კურალესიჩ!“..

— მე არ ვადევნებ თვალყურს? გინახავს თუ არა, როგორი თვალი მაქვს? თვალი ერთი მაქვს, მაგრამ — უჰ, რა შორს ვიხედები იქით! ისე შორს, უსაქმურო, რომ ისიც სავსებით ვიცი, რა სულის პატრონიც ბრძანდები, ისიც ვიცი, რაც გნებავთ თქვენ, უმსგავსებს: ოჯახური კავშირის დარღვევა გინდათ. დააპატიმრეთ. — ერთი სიტყვით, ყველა კავშირი შემოიარა და ყველგან ნახა: თავისთავად კავშირები ურყევია, მაგრამ მყვირალეები უეჭველად ჩაილულის წყალს დააღვინებენ, თუ თავის დროზე მათ პირი არ აუკრეს. როდესაც სახელმწიფო კავშირამდე მივიდა ბიჭუკელა, ლაპარაკიც არ ისურვა. ყვირის, როგორც ზემთაგონებული, „შეიპყარით! გაბაწრეთ! ციხეში ჩააგდეთ, ჩააღვანეთ!“ თვითონ ყვირის, ფხიზელი თვალი კი ბორბალივით ბრუნავს თვალის ბუდეში.

თარგმანი შ. თაბუკაშვილისა

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში).

ბაბილონის გოდოლი—უთავგოდოლო, არაშული სარქმე.

ბიბლიაში სწერია ზღაპარი, თითქოს ქალაქ ბა-
ბილონის მცხოვრებნი გაამაყდნენ და მოინდომეს
ცამდის კოშკის აშენება, რომ ღმერთთან ასული-
ყვნენ. ღმერთი განრისხდა და მშენებლებს ენა აუ-
რია. როცა უფროსი იძახოდა მიწა მოიტანეთ—
ქვა მოჰქონდათ, წყალი მოიტანეთო—ხე მოჰქონ-
დათ, აქეთ მოდით—იქით მიდიოდნენ. და აირია
ყველაფერი. დაიბნენ ყველანი.

ლაკონური გამოთქმა—მოკლედ, სხარტულად აზრის გამოთქმა.

ძველი საბერძნეთის ერთი ოლქის, ლაკონიის,
მცხოვრებლებს მოკლედ უყვარდათ, ლაპარაკი აზრს
სხარტულად გამოთქვამდნენ. აქედან წარმოიშვა ლა-
კონიური გამოთქმა.

აკადემიური მსჯელობა—განყენებული, პრაქ- ტიკას მოწყვთილი, უხედავო მსჯელობა.

გამოთქმა წარმოიშვა ამნაირად: საბერძნეთში,
ათინას ახლოს, ვინმე აკადემუსს ბაღი ჰქონდა.
ამ ბაღს აკადემუსმა თავისი სახელი უწოდა. ბაღში
სეირნობდა ცნობილი ფილოსოფოსი პლატონი და
თავის მოწაფეებთან დაუსრულებელი საუბარი ჰქონ-
და განყენებულ თემებზე. პლატონი ცხოვრობდა
IV საუკუნეში ჩვენს ერამდის.

შეადგინა როდინო მოკჩინამ

რედაქციისაგან

ჩვენი ჟურნალის მე-6 №-ის მე-2 გვ. მოთავსებული სუ-
რათი „ნესტან დარეჯანი წერილს წერს ტარიელს“ ეკუთვნის
მხატ. ქობულაძეს.

ამავე ჟურნალის ვარკეანის მე-4 გვ. შოთას ძეგლის წარ-
წერის ბოლო სტრიქონი უნდა შესწორდეს... „იგი დაიდგმება
თბილისში შოთას დაბადებიდან 750 წლისთავის აღსანიშ-
ნავად“.

პასუხისმგებელი რედაქტორი დ. მამალიშვილი

ჟურნალი გაფორმებულია მხატვრების ი. ქოქიაშვილის

პასუხისმგებელი მდივანი ელ. აბლაძე

და ვ. ჯაფარიშვილის მიერ

◇ ყუბაჩის ჩაქრობა ◇

თითოეული მოთამაშესათვის საჭიროა აირწინალი და 5-5-თი ტომარა ქვიშით სავსე (ზომით 20×30 სანტიმეტრი). მიწაზე უნდა შემოიხაზოს წრე 30 სანტიმეტრიან დიამეტრით, ეს იქნება აფეთქებული ყუბაჩა. ამ წრიდან 6 მეტრის მოშორებით უნდა გაავლოთ სასტარტო ხაზი... ასეთი წრეები და ხაზები უნდა გაკეთდეს იმდენი, რამდენიც მოთამაშე იქნება.

თითოეული მოთამაშე აირწინალით დგას სასტარტო ხაზზე და გვერდით უწყევია ხუთი ტომარა.

ბრძანების გაცემის დროს—„გაზი“! მოთამაშეები გაიკეთებენ აირწინალებს და სასტარტო ხაზიდან დაუძვრელად იწყებენ ტომრების სროლას წრეში იმ მიზნით, რომ ეს წრეები მთლიანად დაფარონ ტომრებით.

მოიგებს ის, ვინც ტომრების ნაკლები რიცხვით და ყველაზე ადრე შესძლებს დაფაროს წრე. აირწინალები შეიძლება ბევრი ვერ იშოვოთ, მაშინ შეიძლება ორ-ორი შეეჯიბროთ ერთმანეთს, მხოლოდ ყოველი წყების შეცვლისას აირწინალები უნდა დეზინფექცირებულ იქნას სპირტით.

